Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (yhdeksäs jaosto)

20 päivänä syyskuuta 2018 *

Muutoksenhaku – Kilpailu – Euroopan komissio hylkää kantelun – Kyseessä ei Euroopan unionin etu

Asiassa C-373/17 P,

jossa on kyse Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 56 artiklaan perustuvasta valituksesta, joka on pantu vireille 20.6.2017,

Agria Polska sp. z o.o., kotipaikka Sosnowiec (Puola),

Agria Chemicals Poland sp. z o.o., kotipaikka Sosnowiec,

Star Agro Analyse und Handels GmbH, kotipaikka Allerheiligen bei Wildon (Itävalta),

Agria Beteiligungsgesellschaft mbH, kotipaikka Allerheiligen bei Wildon,

edustajinaan P. Graczyk, adwokat, ja W. Rocławski, radca prawny,

valittajina,

ja jossa vastapuolena on

Euroopan komissio, asiamiehinään J. Szczodrowski ja A. Dawes,

vastaajana ensimmäisessä oikeusasteessa,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (yhdeksäs jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja C. Vajda sekä tuomarit K. Jürimäe (esittelevä tuomari) ja C. Lycourgos,

julkisasiamies: N. Wahl,

kirjaaja: A. Calot Escobar,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä esitetyn,

päätettyään julkisasiamiestä kuultuaan ratkaista asian ilman ratkaisuehdotusta,

on antanut seuraavan

* Oikeudenkäyntikieli: puola.

tuomion

1 Agria Polska sp. z o.o., Agria Chemicals Poland sp. z o.o., Star Agro Analyse und Handels GmbH (jäljempänä Star Agro) ja Agria Beteiligungsgesellschaft mbH vaativat valituksessaan unionin tuomioistuinta kumoamaan unionin yleisen tuomioistuimen 16.5.2017 antaman tuomion Agria Polska ym. v. komissio (T-480/15, EU:T:2017:339; jäljempänä valituksenalainen tuomio), jolla se hylkäsi niiden kanteet, joissa vaadittiin kumoamaan 19.6.2015 tehty komission päätös C(2015) 4284 final (asia AT.39864 – BASF (aiemmin AGRIA ym. v. BASF ym.), jolla hylättiin niiden tekemä kantelu, jonka mukaan 13 kasvinsuojeluaineita tuottavaa ja jakelevaa yritystä oli neljän ammattijärjestön ja yhden asianajotoimiston avulla tai välityksellä rikkonut SEUT 101 artiklaa ja/tai SEUT 102 artiklaa (jäljempänä riidanalainen päätös).

Asiaa koskevat oikeussäännöt

2 [SEUT 101] ja [SEUT 102] artiklassa vahvistettujen kilpailusääntöjen täytäntöönpanosta 16.12.2002 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1/2003 (EYVL 2003, L 1, s. 1) 7 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Jos komissio toteaa kantelun perusteella tai omasta aloitteestaan, että [SEUT 101] tai [SEUT 102] artiklaa rikotaan, se voi päätöksellään määrätä asianomaiset yritykset ja yritysten yhteenliittymät lopettamaan todetun rikkomisen. Tässä tarkoituksessa komissio voi määrätä ne toteuttamaan kaikki toimintaa koskevat tai rakenteelliset korjaustoimenpiteet, jotka ovat oikeasuhteisia tehtyyn rikkomiseen nähden ja välttämättömiä sen tosiasialliselle lopettamiselle. Rakenteellisia korjaustoimenpiteitä voidaan määrätä vain joko silloin, kun ei ole olemassa yhtä tehokasta keinoa menettelyn korjaamiseksi, tai kun mikä tahansa yhtä tehokas toimenpide menettelyn korjaamiseksi olisi asianomaiselle yritykselle raskaampi kuin kyseessä oleva rakenteellinen toimenpide. Jos komissiolla on oikeutettu etu asiassa, se voi myös todeta rikkomisen tapahtuneen menneisyydessä.

2. 1 kohdassa tarkoitetun kantelun voivat tehdä luonnolliset tai oikeushenkilöt, jotka voivat osoittaa asian koskevan oikeutettua etuaan, sekä jäsenvaltiot.”

3 [SEUT 101] ja [SEUT 102 artiklan] mukaisten komission menettelyjen kulusta 7.4.2004 annetun komission asetuksen (EY) N:o 773/2004 (EUVL 2004, L 123, s. 18) 7 artiklan, jonka otsikko on ”Kantelujen hylkääminen”, 1 ja 2 kohdassa säädetään seuraavaa:

”1. Jos komissio katsoo, että kantelun tutkimiseen ei sen hallussa olevien tietojen perusteella ole riittävää perustetta, se ilmoittaa kantelijalle perustelunsa ja asettaa määräajan, jonka kuluessa kantelija voi esittää näkökantansa kirjallisesti. Komissiolla ei ole velvollisuutta ottaa huomioon määräajan jälkeen saatuja kirjallisia huomautuksia.

2. Jos kantelija esittää näkökantansa komission asettamassa määräajassa ja jos kantelijan toimittamat kirjalliset huomautukset eivät anna aihetta kantelusta tehdyn arvion muuttamiseen, komissio tekee päätöksen kantelun hylkäämisestä.”

Asian tausta ja riidanalainen päätös

4 Asian tausta ja riidanalaisen päätöksen olennaiset osatekijät, sellaisina kuin ne ilmenevät valituksenalaisen tuomion 1–19 kohdasta, voidaan käsiteltävän asian kannalta tarpeellisin osin tiivistää seuraavasti.

5 Agria Polska teki 1.7.2010 Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentówiin (kilpailu- ja kuluttajansuojaan liittyviä asioita käsittelevä virasto, Puola; jäljempänä UOKiK) kantelun (jäljempänä kansallinen kantelu), jonka mukaan 13 kasvinsuojeluaineiden jakelija- tai tuottajayritystä oli jättänyt

noudattamatta kilpailun- ja kuluttajansuojasta 16.2.2007 annettua lakia (Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów; Dz. U. nro 50, järjestysnumero 331) neljän ammatillisen järjestön, jotka olivat sijoittautuneet Belgiaan, Saksaan ja Puolaan, sekä erään asianajotoimiston avulla tai välityksellä.

6 UOKiK:n puheenjohtaja ilmoitti Agria Polskalle 10.8.2010 päivätyllä kirjeellä, että koska kansallisessa kantelussa tarkoitetut menettelytavat koskivat vuosia 2005 ja 2006, kyseinen virasto ei enää voinut tutkia niitä. Kilpailun- ja kuluttajansuojasta annetun lain 93 §:ssä nimittäin säädetään, ettei menettelyä kilpailua rajoittavien menettelytapojen alalla voida panna vireille enää sen jälkeen, kun yksi vuosi on kulunut sen vuoden päättymisestä, jonka aikana kyseinen rikkominen oli lopetettu.

7 Agria Polska uudisti 30.8.2010 UOKiK:lle tekemänsä hakemuksen, jossa se oli pyytänyt tutkintamenettelyn aloittamista, ja se vetosi siihen, että kansallisessa kantelussa oli ollut kyse myös siitä, ettei Euroopan unionin kilpailusääntöjä ollut noudatettu.

8 UOKiK:n puheenjohtaja pysytti kantansa 22.11.2010 päivätyssä kirjeessä täsmentäen, että Puolan oikeudessa säädettyä yhden vuoden pituista vanhentumisaikaa sovellettiin myös silloin, kun vaadittu tutkinta koski unionin kilpailusääntöjä.

9 Agria Polska, Agria Chemicals Poland, Star Agro, Agria Beteiligungsgesellschaft ja Agro Nova Polska sp. z o.o. tekivät 30.11.2010 Euroopan komissiolle kantelun asetuksen N:o 1/2003 7 artiklan nojalla (jäljempänä kantelu). Kantelu koski samoja yhteisöjä kuin kansallinen kantelu. Agro Trade Handelsgesellschaft mbH, joka on Saksan oikeuden mukaan perustettu yhtiö, ja Cera Chem Sàrl, joka on Luxemburgin oikeuden mukaan perustettu yhtiö, yhtyivät kanteluun (jäljempänä yhdessä Agria Polskan, Agria Chemicals Polandin, Star Agron, Agria Beteiligungsgesellschaftin ja Agro Nova Polskan kanssa ”kantelijat”).

10 Kantelu koski SEUT 101 artiklan rikkomista. Siinä mainittiin myös, että yksi yrityksistä, jota kansallinen kantelu koski, eli RWA Raiffeisen Ware Austria AG oli rikkonut myös SEUT 102 artiklaa.

11 Menettelyt, joista kantelijat arvostelevat kantelun kohteena olevia yhteisöjä, olivat pääasiallisesti yritysten väliset yhdenmukaistettuja sopimuksia ja/tai menettelytapoja. Niihin olivat kuuluneet Itävallan ja Puolan hallinto- ja poliisiviranomaisille tehdyt järjestelmälliset vilpilliset ilmiannot, joilla asetettiin kyseenalaiseksi alkuperäisten kantelijayhtiöiden liiketoiminnan laillisuus sekä kasvinsuojeluaineisiin sovellettavassa lainsäädännössä asetettujen vaatimusten että tällaisten tuotteiden rinnakkaiskaupan harjoittamisen edellytysten osalta myös verotuksen kannalta katsoen.

12 Näiden väärien, epätäydellisten ja jopa valheellisten ilmoitusten perusteella, joita mainitut yhteisöt olivat tehneet kantelijoiden poistamiseksi markkinoilta, kyseiset viranomaiset olivat kohdistaneet niihin useita perusteettomia hallinnollisia tarkastuksia.

13 Nämä menettelyt johtivat sakkojen määräämiseen kantelijoille ja kieltoihin saattaa kasvinsuojeluaineita markkinoille, mistä aiheutui huomattavia ja vaikeasti korjattavia markkinaosuuksien menetyksiä.

14 Toimivaltaiset kansalliset tuomioistuimet kumosivat tai alensivat kantelijoihin kohdistettuja hallinnollisia ja rikosoikeudellisia seuraamuksia, mikä niiden mukaan osoittaa kantelun kohteena olevien yritysten ilmoitusten vilpillisyyden ja valheellisuuden ja minkä vuoksi alkuperäiset kantelijayhtiöt pitävät niitä 17.7.1998 annetussa tuomiossa ITT Promedia v. komissio (T-111/96, EU:T:1998:183) tarkoitettuina ”haitanteon luonteisina” menettelyinä.

15 Komissio toimitti 27.3.2012 ei-luottamuksellisen ja konsolidoidun toisinnon kantelusta siinä mainituille yrityksille, jotka esittivät huomautuksensa vuoden 2012 huhti- ja kesäkuun välisenä aikana.

16 Kantelun kohteena olleet yritykset kiistivät huomautuksissaan kantelussa esitetyn kuvauksen tosiseikoista ja väittivät pääasiallisesti, että ne eri menettelyt, joita tietyt niistä olivat panneet vireille kansallisissa hallintoviranomaisissa tai kansallisissa tuomioistuimissa, olivat olleet perusteltuja erityisesti sen vuoksi, että niiden teollis- ja tekijänoikeuksia oli loukattu, ja niiden maineelle aiheutuvan haitan estämiseksi. Ne ovat myös selittäneet, etteivät ne olleet sovittaneet yhteen menettelyjään ja että se seikka, että näihin menettelyihin oli ryhdytty toisiaan lähellä olevina ajankohtina, selittyi pääasiallisesti sillä, että ne olivat noihin samoihin aikoihin joutuneet tekemisiin lainvastaisen rinnakkaistuontitoiminnan kanssa. Yhteydenotot, joita oli tapahtunut kasvinsuojeluaineiden tiettyjen tuottajien ja/tai -jakelijoiden taikka niiden ja kansallisten viranomaisten välillä, olivat olleet täysin perusteltuja samoin kuin niiden osallistuminen tarkastuksiinkin. Nämä lailliset yhteydenotot eivät voi osoittaa, että SEUT 101 artiklassa tarkoitettu kartelli olisi ollut olemassa.

17 Komissio ilmoitti 8.12.2014 päivätyllä kirjeellä kantelijoille aikovansa hylätä kantelun pääasiallisesti siitä syystä, ettei unionilla ollut riittävää intressiä jatkaa sen käsittelyä SEUT 101 tai SEUT 102 artiklan perusteella.

18 Väliaikaisen arviointinsa tueksi komissio selitti ensinnäkin, että todennäköisyys siitä, että SEUT 101 ja/tai SEUT 102 artiklan rikkominen näytettäisiin toteen, ei ollut kovin suuri siitä syystä, että kantelun tueksi oli esitetty riittämätön näyttö, ja myös siitä syystä, että RWA Raiffeisen Ware Austrian määräävän markkina-aseman tai yhteisen määräävän markkina-aseman osoittaminen oli kyseisessä asiassa vaikeaa, minkä vuoksi myös tällaisen aseman väärinkäytön toteen näyttäminen oli vaikeaa. Komissio totesi tältä osin, ettei se katsonut, että 17.7.1998 annettua tuomiota ITT Promedia v. komissio (T-111/96, EU:T:1998:183) ja 1.7.2010 annettua tuomiota AstraZeneca v. komissio (T-321/05, EU:T:2010:266), oli tarkoitus soveltaa tilanteissa, joissa yritykset ilmoittivat kansallisille viranomaisille muiden yritysten väitetysti lainvastaisista toimista tai menettelyistä tai harjoittivat painostusta, jotta viimeksi mainittuihin kohdistettaisiin hallinnollisia tai rikosoikeudellisia toimenpiteitä. Toiseksi komissio katsoi, että pyydettyyn tutkintaan tarvittavat varat olisivat luultavasti suhteettomia siihen nähden, että todennäköisyys rikkomisen toteennäyttämiseen ei ollut kovin suuri. Kolmanneksi komissio katsoi, että kansalliset viranomaiset ja tuomioistuimet saattoivat tuossa vaiheessa paremmin soveltua käsittelemään kantelussa esille tuotuja ongelmia.

19 Agro Trade Handelsgesellschaftin ja Cera Chemin asianajaja ilmoitti 8.1.2015 jätetyissä huomautuksissa, että nämä yhtiöt olivat peruuttaneet kantelunsa. Hän selitti myös, että Agria Polska, Agria Chemicals Poland, Star Agro ja Agria Beteiligungsgesellschaft riitauttivat ilmoituksen, jonka mukaan kantelun käsittely oli päätetty lopettaa eikä jatkotoimenpiteitä suoritettaisi, täsmentäen, että tällaisella menettelyllä haitattiin huomattavasti näiden mahdollisuutta saada kansallisissa tuomioistuimissa korvausta SEUT 101 ja SEUT 102 artiklan rikkomisista.

20 Komissio hylkäsi kantelun riidanalaisella päätöksellä palauttaen mieliin pääasiallisesti 8.12.2014 päivätyssä kirjeessä esitetyt väliaikaiset arvioinnit ja painottaen samalla sitä seikkaa, että sen voimavarat olivat rajoitetut ja että kyseisessä asiassa toimitettava perusteellinen tutkimus, joka koskisi mahdollisesti neljässä jäsenvaltiossa sijaitsevan 18 yrityksen seitsemän vuoden pituisen ajanjakson aikana harjoittamia toimintoja, oli liian monitahoinen ja aikaa vievä, kun taas todennäköisyys siihen, että rikkomisen olemassaolo tultaisiin näyttämään toteen, ei kyseisessä tapauksessa vaikuttanut kovin suurelta, mikä puolsi tutkinnan aloittamatta jättämistä.

Asian käsittely unionin yleisessä tuomioistuimessa ja valituksenalainen tuomio

21 Agria Polska, Agria Chemicals Poland, Star Agro ja Agria Beteiligungsgesellschaft nostivat unionin yleisen tuomioistuimen kirjaamoon 19.8.2015 jättämällään kannekirjelmällä kanteen, jossa ne vaativat riidanalaisen päätöksen kumoamista.

22 Ne esittivät kanteensa tueksi kaksi kanneperustetta, joista ensimmäinen perustui tehokkaan oikeussuojan, sellaisena kuin siitä määrätään Euroopan unionin perusoikeuskirjan (jäljempänä perusoikeuskirja) 47 artiklassa, loukkaamiseen, ja toinen SEUT 101 ja SEUT 102 artiklan rikkomiseen.

23 Unionin yleinen tuomioistuin hylkäsi valituksenalaisessa tuomiossa nämä molemmat perusteet ja näin ollen kanteen kokonaisuudessaan.

Oikeudenkäynti unionin tuomioistuimessa ja asianosaisten vaatimukset muutoksenhakuasteessa

24 Agria Polska, Agria Chemicals Poland, Star Agro ja Agria Beteiligungsgesellschaft tekivät käsiteltävänä olevan valituksen unionin tuomioistuimen kirjaamoon 20.6.2017 toimittamallaan asiakirjalla.

25 Star Agro ilmoitti unionin tuomioistuimen kirjaamoon 12.12.2017 toimittamallaan asiakirjalla luopuvansa valituksestaan.

26 Komissio ilmoitti unionin tuomioistuimen kirjaamoon 21.12.2017 toimittamallaan asiakirjalla, että sillä ei ollut huomautettavaa tästä luopumisesta.

27 Agria Polska, Agria Chemicals Poland ja Agria Beteiligungsgesellschaft (jäljempänä valittajat) vaativat valituksessaan, että unionin tuomioistuin

– kumoaa valituksenalaisen tuomion

– ratkaisee asian lopullisesti ja kumoaa riidanalaisen päätöksen

– velvoittaa komission korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

28 Komissio vaatii, että unionin tuomioistuin

– hylkää valituksen

– velvoittaa valittajat korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Valituksen tarkastelu

Tutkittavaksi ottaminen

29 Komissio katsoo, että kukin valittajien esittämä valitusperuste on jätettävä tutkimatta. Komissio korostaa, että sillä oli huomattavia vaikeuksia ymmärtää viimeksi mainittujen esittämiä väitteitä, mutta jättää kuitenkin unionin tuomioistuimen harkintaan valituksen tutkittavaksi ottamisen kokonaisuudessaan.

30 Valittajat katsovat, että niiden valitus kokonaisuudessaan sekä kukin valitusperuste on otettava tutkittavaksi.

31 SEUT 256 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan ja Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 58 artiklan ensimmäisen kohdan mukaan muutosta voidaan hakea vain oikeuskysymysten osalta ja muutoksenhaun perusteena on oltava unionin yleiseltä tuomioistuimelta puuttuva toimivalta, asian käsittelyssä unionin yleisessä tuomioistuimessa tapahtunut, hakijan edun vastainen oikeudenkäyntivirhe tai unionin yleisessä tuomioistuimessa tapahtunut unionin oikeuden rikkominen.

32 Näin ollen ainoastaan unionin yleinen tuomioistuin on toimivaltainen määrittämään tosiseikaston, lukuun ottamatta sellaisia tapauksia, joissa sen määrittämän tosiseikaston paikkansapitämättömyys käy ilmi sille toimitetusta aineistosta, ja arvioimaan vastaanotettuja todisteita. Lukuun ottamatta sitä tapausta, että tämä tosiseikasto on otettu huomioon vääristyneellä tavalla, tosiseikaston arviointi ei näin ollen ole oikeuskysymys, joka sinänsä kuuluisi unionin tuomioistuimen muutoksenhaun yhteydessä harjoittaman valvonnan piiriin (määräys 25.3.2009, Scippacercola ja Terezakis v. komissio, C-159/08 P, ei julkaistu, EU:C:2009:188, 33 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

33 Lisäksi unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 169 artiklan 2 kohdassa määrätään, että oikeudellisissa perusteluissa ja perusteissa, joihin vedotaan, on yksilöitävä täsmällisesti, mitkä unionin yleisen tuomioistuimen ratkaisun perustelujen kohdat riitautetaan. Unionin tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan valituksessa on ilmoitettava täsmällisesti sekä se, miltä kaikilta osin tuomion kumoamista vaaditaan, että ne oikeudelliset perusteet ja perustelut, joihin erityisesti halutaan vedota tämän vaatimuksen tueksi, tai muuten kyseinen valitus tai peruste jätetään tutkimatta (tuomio 23.4.2009, AEPI v. komissio, C-425/07 P, EU:C:2009:253, 25 kohta; tuomio 19.9.2013, EFIM v. komissio, C-56/12 P, ei julkaistu, EU:C:2013:575, 21 kohta ja tuomio 6.6.2018, Apcoa Parking Holdings v. EUIPO, C-32/17 P, ei julkaistu, EU:C:2018:396, 38 kohta).

34 Käsiteltävässä asiassa on todettava, että valitusta ei ole laadittu niin selkeäksi kuin on toivottavaa ja että siihen sisältyy yleisesti muotoiltuja väitteitä, joita ei ole konkreettisesti perusteltu, minkä lisäksi siinä riitautetaan tosiseikkoja koskevia arviointeja.

35 Näistä puutteista huolimatta valituksessa yksilöidään useissa väitteissä se, miltä osin valituksenalaisen tuomion kumoamista vaaditaan, ja perustelut, joihin halutaan vedota tämän tueksi.

36 Siltä osin kuin komissio väittää, että valittajat ainoastaan toistavat unionin yleisessä tuomioistuimessa esitetyt väitteet, on edellisessä kohdassa esitetyin varauksin huomautettava, että ne ovat riitauttaneet pääasiallisesti unionin yleisen tuomioistuimen tekemän unionin oikeuden tulkinnan tai soveltamisen. Näin ollen ensimmäisessä oikeusasteessa tutkittuja oikeuskysymyksiä voidaan käsitellä uudelleen tämän valituksen yhteydessä. Muutoksenhakumenettelyn tarkoitus jäisi nimittäin osaksi toteutumatta, jollei valittaja voisi tällä tavoin perustaa valitustaan perusteluihin, jotka on esitetty jo unionin yleisessä tuomioistuimessa (ks. vastaavasti määräys Scippacercola ja Terezakis v. komissio, C-159/08 P, ei julkaistu, EU:C:2009:188, 36 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen ja tuomio 23.4.2009, AEPI v. komissio, C-425/07 P, EU:C:2009:253, 24 kohta).

37 Tämän vuoksi ei voida katsoa, että valitus kokonaisuudessaan pitäisi jättää tutkimatta. Valittajien valitusperusteiden ja väitteiden tutkittavaksi ottamista arvioidaan näin ollen kunkin niistä tarkastelun yhteydessä.

Asiakysymys

38 Valittajat esittävät valituksensa tueksi kolme valitusperustetta. Ensimmäisen valitusperusteen mukaan unionin yleinen tuomioistuin on rikkonut SEUT 101 ja/tai SEUT 102 artiklaa, luettuna yhdessä asetuksen N:o 1/2003 7 artiklan 1 ja 2 kohdan ja asetuksen N:o 773/2004 7 artiklan 2 kohdan kanssa. Toisen valitusperusteen mukaan unionin yleinen tuomioistuin on loukannut SEUT 101 ja/tai SEUT 102 artiklan, luettuna yhdessä SEU 17 artiklan 1 kohdan ja SEUT 105 artiklan kanssa, tehokasta vaikutusta. Kolmannen valitusperusteen mukaan unionin yleinen tuomioistuin on loukannut tehokkaan oikeussuojan periaatetta, oikeutta tehokkaisiin oikeussuojakeinoihin tuomioistuimissa ja hyvän hallinnon periaatetta.

Ensimmäinen valitusperuste

– Asianosaisten lausumat

39 Valittajat riitauttavat ensimmäisessä valitusperusteessaan unionin yleisen tuomioistuimen toteamuksen, jonka mukaan komissio ei ollut tehnyt ilmeistä virhettä, kun se arvioi olosuhteita, jotka vaikuttivat päätökseen tutkinnan aloittamisesta.

40 Ne arvostelevat ensiksi valituksenalaisen tuomion 46 ja 47 kohtaa.

41 Niiden mukaan unionin yleinen tuomioistuin teki oikeudellisen virheen, kun se nojautui kyseisen tuomion 46 kohdassa eräiden kantelussa tarkoitettujen yritysten antamiin selityksiin niiden valittajiin kohdistuvien toimien samanaikaisuudesta. On ilmeistä, että nämä yritykset antoivat kantelun hylkäämistä koskevan oman etunsa suojaamiseksi selityksiä, joilla kiistetään SEUT 101 ja SEUT 102 artiklan väitetty rikkominen. Unionin yleisen tuomioistuimen olisi pitänyt tarkastella näitä selityksiä valittajien esittämien todisteiden valossa.

42 Valituksenalaisen tuomion 47 kohtaan sisältyvät seikat, jotka koskevat kantelussa tarkoitettujen yritysten toteuttamia mahdollisesti kilpailunvastaisia toimenpiteitä, eivät millään tavoin vastaa valittajien esittämiä tosiseikkoja. Ei voida myöskään väittää, kuten kyseisen tuomion 44 kohdassa sanotaan, että nämä toimenpiteet kuuluisivat yritysten oikeuteen sopeutua älykkäästi kilpailijoidensa todettuun tai niiltä odotettuun käyttäytymiseen. Tämän vuoksi unionin yleinen tuomioistuin ei ole antanut riittävää merkitystä sille, että suurin osa mainittujen yritysten esittämistä väitteistä oli perusteettomia ja että niiden pyynnöstä toteutettujen tarkastusten perusteella annetut päätökset oli kumottu. Valittajat katsovat myös osoittaneensa kannekirjelmässään ensimmäisessä oikeusasteessa kantelun kohteena olevien käytäntöjen selvästi kilpailunvastaisen tarkoituksen.

43 Valittajat riitauttavat toiseksi tavan, jolla unionin yleinen tuomioistuin valituksenalaisen tuomion 67–73 kohdassa tulkitsi ja sovelsi oikeuskäytäntöä, joka perustuu 17.7.1998 annettuun tuomioon ITT Promedia v. komissio (T-111/96, EU:T:1998:183) ja 1.7.2010 annettuun tuomioon AstraZeneca v. komissio (T-321/05, EU:T:2010:266). Valittajien mukaan tämä SEUT 102 artiklaa koskeva oikeuskäytäntö on merkityksellinen myös SEUT 101 artiklan yhteydessä.

44 Yhtäältä valittajat väittävät, että 17.7.1998 annetussa tuomiossa ITT Promedia v. komissio (T-111/96, EU:T:1998:183) mainitut edellytykset täyttyvät käsiteltävässä asiassa. Koska kyseessä olevat ilmiannot sisältävät virheellisiä tai harhaanjohtavia tietoja, niitä ei voida pitää vilpittömässä mielessä toteutettuina toimenpiteinä. Unionin yleinen tuomioistuin ei ole riittävällä tavalla ottanut huomioon käsiteltävän asian olosuhteita siltä osin kuin nämä ilmiannot on osoitettu muun muassa viranomaisille, jotka eivät ole toimivaltaisia.

45 Valittajat väittävät toisaalta, että toimien, joista kantelussa tarkoitettuja yrityksiä moititaan, oikeudellista arviointia ei pitäisi alistaa kansallisten viranomaisten harkintavaltaan näiden yritysten toimien luonteen ja jatkuvuuden vuoksi. Ne arvostelevat tässä yhteydessä valituksenalaisen tuomion 49, 50, 70 ja 71 kohtaa ja arvostelevat unionin yleistä tuomioistuinta siitä, että se ei ole riittävällä tavalla ottanut huomioon asian tosiseikkoja, ja väittävät, että kyseessä olevien Puolan viranomaisten ja Itävallan poliisi- ja syyttäjäviranomaisten on suoritettava tutkinta ja aloitettava menettelyt näiden ilmiantojen johdosta.

46 Valittajat painottavat kolmanneksi arvosteltujen rikkomisen rajat ylittävää ulottuvuutta, mikä voisi olla perusteena sille, että komissio aloittaa tutkinnan, toisin kuin unionin yleinen tuomioistuin katsoi valituksenalaisen tuomion 63 ja 64 kohdassa. Nämä rikkomiset koskevat näet ainakin neljän jäsenvaltion eivätkä ainoastaan kahden jäsenvaltion aluetta, kuten unionin yleinen tuomioistuin on virheellisesti katsonut.

47 Lisäksi toisin kuin valituksenalaisen tuomion 62 kohdasta ilmenee, sen, että kantelu saatetaan kansallisen kilpailuviranomaisen käsiteltäväksi, ei voida katsoa puhuvan tämän viranomaisen yksinomaisen toimivallan puolesta. Asetuksen N:o 1/2003 rakenteesta ei voida päätellä, että tällaisen viranomaisen mahdollinen toimivalta voisi olla esteenä sille, että komissio aloittaa menettelyn, ja näin on etenkin silloin, kun kansallista menettelyä ei ole aloitettu menettelyllisistä syistä. Tässä tapauksessa moitittujen rikkomusten merkityksen, laajuuden ja pitkän keston, sellaisina kuin valittajat ovat ne tuoneet esiin komissiolle osoittamassaan kantelussa, pitäisi vaikuttaa unionin edun arviointiin, kuten ilmenee 23.4.2009 annetusta tuomiosta AEPI v. komissio (C-425/07 P, EU:C:2009:253, 53 kohta).

48 Valittajat katsovat neljänneksi, että valituksenalaisen tuomion 56 ja 57 kohtaan sisältyy oikeudellinen virhe siltä osin kuin unionin yleinen tuomioistuin on virheellisesti katsonut, ettei vaaditun tutkinnan laajuus eikä useita jäsenvaltioita koskevien menettelyjen laaja ulottuvuus ollut perusteena komission tutkinnan aloittamiselle. Valittajien mukaan se, että tällainen tutkinta edellyttää merkittäviä resursseja, päinvastoin osoittaa, että komissio on viranomainen, jolla on parhaat edellytykset asettaa kyseessä olevien laittomien tekojen tekijät syytteeseen. Näin on sitäkin suuremmalla syyllä private enforcementin (yksityisoikeudellinen täytäntöönpano) riittämättömyyden vuoksi.

49 Valittajat ovat vastauksensa liitteessä esittäneet kaksi asiakirjaa, jotka sisältävät luettelon kantelussa tarkoitetuista yrityksistä ja joissa kuvataan viimeksi mainittujen useissa jäsenvaltioissa harjoittamaa toimintaa.

50 Komissio katsoo, että ensimmäinen valitusperuste on olennaisilta osin jätettävä tutkimatta ja että se on osin tehoton. Se katsoo lisäksi, että vastauksen liitteessä olevat asiakirjat on jätettävä tutkimatta.

– *Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta*

51 Valittajat riitauttavat ensimmäisessä valitusperusteessaan ennen kaikkea unionin yleisen tuomioistuimen arvioinnin, joka koskee sen perusteltavuutta, miten komissio arvioi sitä, vaatiiko unionin etu asian käsittelyä.

52 On aluksi todettava, että väitteet, joilla valittajat riitauttavat unionin yleisen tuomioistuimen toteamat tosiseikat, on jätettävä tutkimatta edellä tämän tuomion 32 kohdassa mainitun oikeuskäytännön nojalla, koska viimeksi mainitut eivät ole väittäneet, että unionin yleinen tuomioistuin olisi ottanut vääristyneellä tavalla huomioon sille esitetyt tosiseikat ja todisteet. Näin on väitteiden osalta, joilla riitautetaan valituksenalaisen tuomion 47 kohtaan sisältyvä arviointi kantelussa tarkoitettujen yritysten toteuttamien toimenpiteiden tarkoituksesta. Tutkimatta on jätettävä myös väitteet, jotka koskevat kansallisten viranomaisten ja tuomioistuinten harkintavallan laajuutta, niiden väitettyä toimivallan puuttumista ja sitä, että tarkastuksissa ei alun perin ollut paljastunut mitään sääntöjen vastaisuuksia. Lopuksi väitteet, joissa kyseenalaistetaan valituksenalaisen tuomion 59 ja 64 kohdassa esitetty arviointi väitetyn rikkomisen maantieteellisestä laajuudesta, on jätettävä tutkimatta. Näin ollen ei ole myöskään tarpeen lausua niiden asiakirjojen tutkittavaksi ottamisesta, jotka valittajat esittivät vastauksensa liitteessä kuvatakseen niiden menettelyjen erityisesti alueellista laajuutta, joista kantelussa tarkoitettuja yrityksiä arvostellaan.

53 Ensisijaisesti siltä osin kuin ensiksi on kyse siitä, mikä on SEUT 101 ja SEUT 102 artiklan rikkomisen toteamisen todennäköisyys, on huomattava, että – kuten valittajat ovat myös todenneet – unionin yleinen tuomioistuin katsoi valituksenalaisen tuomion 45 kohdassa, että jo pelkästään kantelussa esitetyissä seikoissa olisi ehkä voitu nähdä merkkejä kantelussa tarkoitettujen yritysten välisestä mahdollisesta yhteistoiminnasta. Unionin yleinen tuomioistuin totesi kuitenkin kyseisen tuomion 46 ja 47 kohdassa yhtäältä, että komissio ei ollut tehnyt ilmeistä arviointivirhettä katsoessaan, että eräiden näiden yhteisöjen vastauksissaan esittämät seikat olivat sellaisia, että ne saattaisivat olla perusteena

kansallisille viranomaisille tehtävien ilmiantojen samanaikaisuudelle, ja huomautti toisaalta, että näiden yhteisöjen saattoi olla perusteltua ilmoittaa toimivaltaisille kansallisille viranomaisille siitä, että niiden kilpailijat olivat mahdollisesti jättäneet noudattamatta voimassa olevia säännöksiä.

54 Tästä seuraa, että unionin yleinen tuomioistuin on ottanut asianmukaisesti huomioon paitsi kantelussa tarkoitettujen yhteisöjen esittämät selitykset myös valittajien esittämät seikat.

55 Tässä yhteydessä valittajien väite valituksenalaisen tuomion 44 kohdan riitauttamiseksi perustuu tämän kohdan virheelliseen tulkintaan. Unionin yleinen tuomioistuin on näet vain lainannut siinä unionin tuomioistuimen oikeuskäytäntöä soveltamatta sitä käsiteltävänä olevaan asiaan. Joka tapauksessa siltä osin kuin valittajat arvostelevat unionin yleistä tuomioistuinta siitä, että tämä ei ole ottanut huomioon sitä, että kansalliset tuomioistuimet kumosivat kantelussa tarkoitettujen yritysten tekemien ilmiantojen jälkeen tehtyjä päätöksiä, on riittävää todeta, että unionin yleinen tuomioistuin otti tämän huomioon valituksenalaisen tuomion 51 kohdassa.

56 Toiseksi siltä osin kuin kyse on väitteestä, jonka mukaan valituksenalaisen tuomion 67–73 kohdassa sovellettiin virheellisesti 17.7.1998 annettuun tuomioon ITT Promedia v. komissio (T-111/96, EU:T:1998:183) ja 1.7.2010 annettuun tuomioon AstraZeneca v. komissio (T-321/05, EU:T:2010:266) perustuvaa oikeuskäytäntöä, on huomattava, että unionin yleinen tuomioistuin totesi valituksenalaisen tuomion 69–71 kohdassa, että näissä kahdessa tuomiossa kyseenalaistettiin menettelyt, jotka erosivat menettelyistä, joihin käsiteltävässä asiassa katsotaan kantelussa tarkoitettujen yritysten syyllistyneen. Unionin yleisen tuomioistuimen mukaan niillä hallintoviranomaisilla ja tuomioistuimilla, joiden käsiteltäväksi asianomaiset määräävässä markkina-asemassa olleet yritykset olivat asian saattaneet, ei ollut harkintavaltaa hyväksyä tai olla hyväksymättä kyseisten yritysten vaatimuksia. Sen sijaan – kuten valituksenalaisen tuomion 49 ja 50 kohdasta, joihin kyseisen tuomion 71 kohdassa viitataan, ilmenee – käsiteltävän asian olosuhteissa viranomaisilla, joiden käsiteltäväksi asia oli saatettu, oli tällainen harkintavalta.

57 Unionin yleinen tuomioistuin ei siis ole lausunut siitä, täyttyvätkö edellisessä kohdassa mainittuihin tuomioihin perustuvan oikeuskäytännön soveltamisen edellytykset. Ne koskevat valittajien mukaan sitä, että yhtäältä toiminta, kuten ilmiannot käsiteltävässä tapauksessa, ei ole tapahtunut vilpittömässä mielessä vaan sen tarkoituksena on ollut vastapuolen ahdisteleminen, ja että toisaalta toiminta on osa suunnitelmaa, jonka tarkoituksena on kilpailun eliminoiminen. Valittajien väite siitä, että nämä edellytykset ovat täyttyneet, on siis tehoton.

58 Lisäksi vaikka oletettaisiin, että valittajien tarkoitus on moittia unionin yleistä tuomioistuinta siitä, että se on tehnyt oikeudellisen virheen asettaessaan mainitun oikeuskäytännön sovellettavuuden edellytykseksi, ettei niillä viranomaisilla ja tuomioistuimilla, joiden käsiteltäväksi asia on saatettu, ole harkintavaltaa, niiden argumentaatiolle ei löydy riittävää tukea edellä tämän tuomion 33 kohdassa mainittuun oikeuskäytäntöön nähden ja se on näin ollen jätettävä tutkimatta.

59 Kolmanneksi siltä osin kuin kyse on väitteistä, jotka koskevat komission toimivaltaa väitetyn rikkomisen laajuuden suhteen ja asian saattamista toimivaltaisen kansallisen viranomaisen käsiteltäväksi yhtäältä, on todettava, että valittajien väite valituksenalaisen tuomion 62 kohdan riitauttamiseksi perustuu tämän kohdan virheelliseen tulkintaan. Kyseisestä kohdasta ei seuraa, kuten ei kyseisestä tuomiosta kokonaisuudessa tarkasteltunakaan, että unionin yleinen tuomioistuin olisi katsonut, että kantelun tekeminen kansalliselle kilpailuviranomaiselle ja tämän viranomaisen toimivalta voisivat sulkea pois sen, että komissio aloittaa tutkinnan.

60 Toisaalta on totta, kuten valittajat esittävät unionin tuomioistuimessa, että viimeksi mainittu on jo katsonut, että kun komissio arvioi unionin etua tutkinnan aloittamiseen, sen on arvioitava kussakin tapauksessa sitä, kuinka vakavia väitetyt kilpailuolosuhteiden loukkaamiset ovat ja kuinka pysyviä niiden vaikutukset ovat, ja että tästä velvollisuudesta seuraa erityisesti, että sen on otettava huomioon

kantelussa esitettyjen rikkomisten kesto ja merkitys sekä niiden vaikutus unionissa vallitsevaan kilpailutilanteeseen (tuomio 23.4.2009, AEPI v. komissio, C-425/07 P, EU:C:2009:253, 53 kohta oikeustapausviittauksineen).

61 Koska kanteluun liittyvän unionin edun arviointi perustuu kunkin yksittäisen asian olosuhteisiin, ei ole kuitenkaan syytä rajoittaa niiden arviointiperusteiden lukumäärää, joita komissio voi käyttää, eikä toisaalta ole myöskään syytä edellyttää komissiolta sitä, että se nimenomaisesti käyttäisi tiettyjä arviointiperusteita (tuomio 4.3.1999, Ufex ym. v. komissio, C-119/97 P, EU:C:1999:116, 79 kohta ja tuomio 17.5.2001, IECC v. komissio, C-449/98 P, EU:C:2001:275, 46 kohta). Kun otetaan huomioon, että kilpailuoikeuden kaltaisella alalla ne tosiseikat ja oikeussäännöt, jotka määrittävät yksittäistä asiaa, voivat vaihdella huomattavastikin tapauksesta riippuen, on mahdollista soveltaa uusia arviointiperusteita (tuomio 4.3.1999, Ufex ym. v. komissio, C-119/97 P, EU:C:1999:116, 80 kohta) tai antaa etusija yhdelle ainoalle arviointiperusteelle tämän unionin edun arvioimiseksi (tuomio 17.5.2001, IECC v. komissio, C-449/98 P, EU:C:2001:275, 47 kohta).

62 Edellisessä kohdassa mainittuja sääntöjä ei voida asettaa kyseenalaisiksi valittajien mainitsemalla ja edellä tämän tuomion 60 kohdassa mieliin palautetulla oikeuskäytännöllä, jota on tulkittava siinä erityisessä asiayhteydessä, jossa se on syntynyt (ks. vastaavasti tuomio 19.9.2013, EFIM v. komissio, C-56/12 P, ei julkaistu, EU:C:2013:575, 86 kohta).

63 Vaikka valittajat toteavat, että ne eivät ole perusteettomasti tehneet kantelua komissiolle ja että moititut rikkomiset kattavat seitsemän vuoden ajanjakson ja niillä oli rajat ylittävä ulottuvuus, valittajat eivät ole selittäneet, millä tavoin, kun otetaan huomioon tähän oikeuskäytäntöön johtaneiden asioiden ja käsiteltävänä olevan asian asiayhteydet, unionin yleinen tuomioistuin olisi tehnyt oikeudellisen virheen hylätessään valittajien unionin etua koskevan väitteen tähän oikeuskäytäntöön nähden. Tästä seuraa, että valittajien tästä samasta oikeuskäytännöstä johtuvat argumentit on hylättävä perusteettomina.

64 Neljänneksi valittajien väitteet, jotka perustuvat siihen, että unionin yleinen tuomioistuin katsoi valituksenalaisen tuomion 56 ja 57 kohdassa virheellisesti, että tutkinnan laajuus ja kyseessä olevien menettelyjen laajuus eivät olleet menettelyn aloittamisen peruste, on hylättävä perusteettomina, koska ne ovat ristiriidassa edellä tämän tuomion 61 kohdassa lainatun oikeuskäytännön kanssa.

65 Näissä väitteissä lähinnä esitetään, että koska vaadittu tutkinta koskisi usean jäsenvaltion aluetta ja edellyttäisi merkittäviä resursseja, komissio olisi velvollinen aloittamaan tutkinnan ottamatta huomioon kaikkia käsiteltävän tapauksen olosuhteita ja erityisesti sitä, että todennäköisyys unionin kilpailuoikeuden sääntöjen rikkomisen toteamiseen on vähäinen. Näillä argumenteilla pyritään siis mainitun oikeuskäytännön vastaisesti korottamaan tutkinnan alueellinen ulottuvuus ja kustannukset ratkaiseviksi arviointiperusteiksi sen toteamiseksi, että unionin etu edellyttää tutkinnan aloittamista.

66 Näin ollen ensimmäinen valitusperuste on osittain jätettävä tutkimatta ja osittain hylättävä tehottomana tai perusteettomana.

Toinen valitusperuste

– Asianosaisten lausumat

67 Valittajat riitauttavat toisessa valitusperusteessaan valituksenalaisen tuomion 83 kohtaan sisältyvän toteamuksen, jonka mukaan komissio ei ole jättänyt huomiotta SEUT 101 ja SEUT 102 artiklan tehokasta vaikutusta.

68 Ne väittävät ensiksi, että unionin yleinen tuomioistuin ei ole antanut tarvittavaa merkitystä komission roolille siltä osin kuin komission tehtävänä on SEU 17 artiklan 1 kohdan ja SEUT 105 artiklan nojalla valvoa SEUT 101 ja SEUT 102 artiklan soveltamista ja varmistaa niiden tehokas vaikutus. Ne katsovat,

että vaikka komissiolla on kantelujen käsittelyssä harkintavaltaa, tämä valta ei ole rajoituksetonta. Kyseinen toimielin ei etenkään voi riistää SEUT 101 ja SEUT 102 artiklalta niiden tehokasta vaikutusta kieltäytymällä aloittamasta tutkintaa, kun valittajat ovat esittäneet sille tosiseikkoja ja todisteita, jotka ovat osoituksena vähintään todennäköisestä unionin oikeuden rikkomisesta, joka koskee useiden jäsenvaltioiden aluetta, ja ovat ilmoittaneet sille siitä, että UOKiK oli kieltäytynyt aloittamasta menettelyä vanhentumisajan umpeuduttua; tätä kieltäytymistä vastaan valittajilla ei ollut mitään riitauttamiskeinoa.

69 Tässä asiayhteydessä valituksenalaisen tuomion 78 kohtaan sisältyvä toteamus, jonka mukaan komissiolla ei ole velvollisuutta tarkastaa, onko kansallisella kilpailuviranomaisella, jonka käsiteltäväksi on saatettu vastaava kantelu, käytettävissään riittävät institutionaaliset, taloudelliset ja tekniset voimavarat sille asetuksella N:o 1/2003 annetun tehtävän suorittamiseksi, on vastoin 15.12.2010 annettua tuomiota CEAHR v. komissio (T-427/08, EU:T:2010:517, 173 kohta).

70 Käsiteltävässä asiassa valittajat katsovat, että unionin yleinen tuomioistuin ei voinut pätevästi vahvistaa kantelun hylkäämistä, koska kyseessä oleva rikkominen koski usean jäsenvaltion aluetta ja koska valittajien käytettävissä ei ollut tehokasta suojaa kansallisessa kilpailuviranomaisessa. Näin on sitäkin suuremmalla syyllä, koska – kuten komissio totesi unionin yleisen tuomioistuimen istunnossa – se, ettei UOKiK:n menettelyn aloittamisesta kieltäytymistä koskevaa päätöstä vastaan ole oikeussuojakeinoa, voi loukata SEUT 101 ja SEUT 102 artiklaa, mitä unionin yleinen tuomioistuin ei ole ottanut huomioon.

71 Valittajat arvostelevat unionin yleistä tuomioistuinta toiseksi valituksenalaisen tuomion 79 kohtaan ja sitä seuraaviin kohtiin sisältyvistä virheistä, jotka koskevat sitä, että valittajien on tosiasiallisesti mahdotonta saada tehokasta suojaa kansallisessa kilpailuviranomaisessa ja kansallisissa tuomioistuimissa.

72 Yhtäältä ne katsovat, että kyseisen tuomion 79 kohtaan sisältyvä toteamus, jonka mukaan valittajat eivät ole näyttäneet toteen, ettei UOKiK aikoisi tehokkaalla tavalla panna vireille menettelyjä ja määrätä seuraamuksia SEUT 101 ja SEUT 102 artiklan rikkomisista, on käsittämätön niiden unionin yleisessä tuomioistuimessa esittämien todisteiden valossa. Valittajien mukaan on kiistatonta, että UOKiK ei tutkinut niiden kantelua aineellisesti vanhentumisen vuoksi.

73 Toisaalta unionin yleinen tuomioistuin nojautui mainitun tuomion 80 kohdassa ja sitä seuraavissa kohdissa teoreettiseen mahdollisuuteen nostaa kansallisissa tuomioistuimissa kanne SEUT 101 ja SEUT 102 artiklan vastaisista käytännöistä aiheutuneen vahingon korvaamiseksi. Se ei näin ollen ole analysoinut asianmukaisesti valittajien tosiasiallisia mahdollisuuksia ajaa tällaista kannetta. Käytännössä tällainen kanne olisi kuitenkin ollut mahdoton menettelyllisistä ja institutionaalisista syistä, koska mekanismit tietyistä säännöistä, joita sovelletaan jäsenvaltioiden ja Euroopan unionin kilpailuoikeuden säännösten rikkomisen johdosta kansallisen lainsäädännön nojalla nostettuihin vahingonkorvauskanteisiin 26.11.2014 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2014/104/EU (EUVL 2014, L 349, s. 1) täytäntöönpanemiseksi kansallisessa oikeudessa olivat vasta luomisvaiheessa. Sekä komissio että unionin yleinen tuomioistuin ovat jo pitkään olleet tietoisia private enforcementin tehottomuudesta.

74 Valittajat katsovat, että näissä olosuhteissa unionin yleisen tuomioistuimen ei olisi pitänyt vahvistaa tutkinnan aloittamisesta kieltäytymistä, jonka komissio teki siitä huolimatta, että aivan ilmeisesti oli olemassa seikkoja, jotka todistivat unionin kilpailuoikeuden soveltamisen tarpeesta.

75 Komissio vastaa, että toinen valitusperuste on jätettävä tutkimatta, ja se on samalla osittain tehoton ja osittain perusteeton.

– *Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta*

76 Unionin yleinen tuomioistuin katsoi valituksenalaisen tuomion 83 kohdassa ennen kaikkea, että myös asiayhteydessä, jossa kansallinen kilpailuviranomainen, tässä tapauksessa UOKiK, oli hylännyt kansallisen kantelun kansalliseen vanhentumissäännökseen liittyvällä perusteella, ja vaikka komission mahdollisesti toimittama tutkinta olisi voinut keventää valittajien todistustaakkaa, siitä, että komissio kieltäytyi aloittamasta tutkintaa, ei aiheutunut, että SEUT 101 ja SEUT 102 artiklalta olisi poistettu kaikenlainen tehokas vaikutus.

77 Valittajat väittävät toisessa valitusperusteessaan ennen kaikkea, että tämä unionin yleisen tuomioistuimen päätelmä on vastoin näiden artiklojen tehokasta vaikutusta. Valittajien kirjelmistä käy tältä osin ilmi, että ne katsovat, että komission näiden artiklojen noudattamisen varmistamista koskevan tehtävän olisi pitänyt johtaa tutkinnan aloittamiseen kolmesta syystä.

78 Valittajat perustavat väitteensä ensiksi siihen, että ne olivat esittäneet todisteita SEUT 101 ja SEUT 102 artiklan rikkomisen, joka koski useiden jäsenvaltioiden alueita, todennäköisyydestä.

79 Tämä väite perustuu kuitenkin sellaiseen tosiseikkoja koskevaan olettamaan, jonka unionin yleinen tuomioistuin on todennut virheelliseksi, ja se on näin ollen hylättävä. Unionin yleinen tuomioistuin nimittäin yhtäältä totesi valituksenalaisen tuomion 53 ja 54 kohdassa, että komissio ei ollut tehnyt ilmeistä arviointivirhettä katsoessaan, että todennäköisyys rikkomisen toteennäyttämiseen vaikutti sille esitettyjen todisteiden perusteella pieneltä. Toisaalta se totesi kyseisen tuomion 63 ja 64 kohdassa, että mainittu rikkominen koski pääasiallisesti kahden jäsenvaltion aluetta.

80 Joka tapauksessa on niin, että vaikka oletettaisiin, että – kuten valittajat väittävät – kyseiset rikkomiset koskivat useiden jäsenvaltioiden alueita, on todettava, että niiden väite on ristiriidassa edellä tämän tuomion 61 kohdassa mainitun vakiintuneen oikeuskäytännön kanssa. Tässä väitteessä näet katsotaan, että komissio olisi velvollinen SEUT 101 ja SEUT 102 artiklan tehokkaan vaikutuksen loukkaamisen välttämiseksi aloittamaan tutkinnan yksin sillä perusteella, että väitetyt rikkomiset koskevat useita jäsenvaltioita.

81 Valittajat väittävät toiseksi, että ne eivät kyenneet saamaan tehokasta suojaa kansallisella tasolla, koska UOKiK oli vanhentumisajan umpeutumisen vuoksi kieltäytynyt menettelyn aloittamisesta päätöksellä, jota vastaan ei ollut oikeussuojakeinoa, ja komission olisi pitänyt ennalta tarkistaa, että kansalliset viranomaiset voivat tyydyttävällä tavalla suojata niiden oikeudet.

82 Tältä osin valituksenalaisen tuomion 77 ja 79 kohdasta ilmenee, että kuten valittajat ovat vahvistaneet kirjelmissään unionin tuomioistuimelle, UOKiK:n kieltäytyminen kansallisen kantelun tutkimisesta perustuu vanhentumisajan umpeutumisen, mitä valittajat eivät ole unionin yleisessä tuomioistuimessa osoittaneet unionin oikeuden vastaiseksi, ja että ne eivät olleet esittäneet UOKiK:n arvioitavaksi kansallisessa kantelussa tosiseikkoja, jotka liittyivät vuoden 2008 jälkeiseen ajanjaksoon. Tästä seuraa, että valittajat eivät ole osoittaneet, miten niiden oli mahdotonta saada aikaan SEUT 101 ja SEUT 102 artiklan noudattamista kansallisissa viranomaisissa. Sen sijaan se, että niiden on väitetysti mahdotonta saada aikaan SEUT 101 ja SEUT 102 artiklan noudattamista UOKiK:ssa, johtuu niiden omasta huolellisuuden puutteesta.

83 Lisäksi unionin vakiintuneen oikeuskäytännön mukaisesti, jonka unionin yleinen tuomioistuin on asianmukaisesti palauttanut mieleen valituksenalaisen tuomion 80–82 ja 84 kohdassa, valittajilla on mahdollisuus panna kansallisissa tuomioistuimissa vireille kanteita niiden vahinkojen korvaamiseksi, joita ne väittivät kantelussa tarkoitetuista toiminnoista itselleen aiheutuneen saadakseen aikaan SEUT 101 ja SEUT 102 artiklan noudattamisen ja vedotakseen niille näistä säännöksistä johtuviin oikeuksiin kansallisessa tuomioistuimessa, erityisesti, jos komissio päättää olla hyväksymättä niiden kantelua.

84 Näin ollen ja vaikka oletettaisiin, että unionin yleinen tuomioistuin on tehnyt oikeudellisen virheen ja jättänyt huomiotta oman oikeuskäytäntönsä katsoessaan valituksenalaisen tuomion 78 kohdassa, että tehokkuusvaatimus ei voi merkitä komissiolle velvollisuutta tarkistaa silloin, kun se toteaa, ettei unionin etu edellytä tutkinnan aloittamista, onko kansallisella kilpailuviranomaisella käytettävissään riittävät institutionaaliset, taloudelliset ja tekniset voimavarat sille asetuksella N:o 1/2003 annetun tehtävän suorittamiseksi, tällainen virhe olisi joka tapauksessa vaikutukseton. Kyseistä 78 kohtaa koskevaa väitettä ei siis ole tarpeen tutkia aineellisesti.

85 Tehoton on niin ikään väite, jonka mukaan unionin yleinen tuomioistuin olisi virheellisesti päätellyt valituksenalaisen tuomion 79 kohdassa, että UOKiK ei aikoisi tehokkaalla tavalla panna vireille menettelyjä ja määrätä seuraamuksia SEUT 101 ja SEUT 102 artiklan rikkomisista, koska tässä väitteessä vain arvostellaan kyseisen tuomion ylimääräistä perustelua.

86 Valittajat katsovat kolmanneksi, että mahdollisuus nostaa vahingonkorvauskanne kansallisissa tuomioistuimissa ei ole todellinen ja että unionin yleisen tuomioistuimen olisi pitänyt analysoida valittajien tosiasiallisia mahdollisuuksia saattaa asia kyseisten tuomioistuinten käsiteltäväksi.

87 Kuten SEU 19 artiklan 1 kohdan toisessa alakohdassa määrätään, jäsenvaltioiden tehtävänä on säätää tarvittavista muutoksenhakukeinoista tehokkaan oikeussuojan takaamiseksi unionin oikeuteen kuuluvilla aloilla (ks. vastaavasti tuomio 27.2.2018, Associação Sindical dos Juízes Portugueses, C-64/16, EU:C:2018:117, 34 kohta), eikä komission tehtävänä ole korjata mahdollisia oikeussuojan puutteita kansallisella tasolla aloittamalla tutkintaa, joka edellyttää merkittäviä resursseja, kun todennäköisyys SEUT 101 ja SEUT 102 artiklan rikkomisen toteamiseen on vähäinen.

88 Näin ollen on hylättävä valittajien väitteet, jotka koskevat väitettyjä oikeussuojan aukkoja kansallisissa tuomioistuimissa.

89 Tämän vuoksi toinen valitusperuste on hylättävä osittain tehottomana ja osittain perusteettomana.

Kolmas valitusperuste

– Asianosaisten lausumat

90 Valittajat väittävät kolmannessa valitusperusteessaan, että koska unionin yleinen tuomioistuin hylkäsi niiden kanteen ja vahvisti riidanalaisen päätöksen tutkimatta asiaa aineellisesti kokonaisuudessaan, se on loukannut tehokkaan oikeussuojan periaatetta, oikeutta tehokkaaseen oikeussuojakeinoon tuomioistuimessa ja hyvän hallinnon periaatetta.

91 Tässä yhteydessä aivan ensiksi valittajat toistavat kantansa, jota on kehitelty toisessa valitusperusteessa, tehokkaan oikeussuojan puuttumisesta kansallisella tasolla. Yhtäältä UOKiK:n päätöksestä, jolla kieltäydyttiin aloittamasta menettelyä vanhentumisen vuoksi, ei voida nostaa kannetta Naczelny Sąd Administracyjnyn (ylin hallintotuomioistuin, Puola) oikeuskäytännön mukaan. Komissio myönsi unionin yleisen tuomioistuimen istunnossa, ettei ole poissuljettua, että tämä oikeuskäytäntö voisi loukata SEUT 101 ja SEUT 102 artiklaa. Toisaalta private enforcement -menettelyt eivät ole tehokkaita. Tästä seuraa, että valituksenalaisen tuomion 99 kohdassa loukataan tehokasta oikeussuojakeinoa tuomioistuimessa koskevaa periaatetta.

92 Valittajat katsovat seuraavaksi, että unionin yleinen tuomioistuin on virheellisesti jättänyt tutkimatta aineellisesti valittajien kumoamisperusteen, jonka mukaan oikeutta tehokkaaseen oikeussuojakeinoon ei ollut. Unionin yleinen tuomioistuin katsoi siis valituksenalaisen tuomion 93 kohdassa, että valittajilla oli käytettävissään oikeussuojakeino kantelun hylkäämistä vastaan. Valittajien kanneperuste unionin yleisessä tuomioistuimessa nojautui siihen, että se, ettei komissio ollut tehnyt aineellista päätöstä asetuksen N:o 1/2003 7 artiklan nojalla, oli riistänyt niiltä mahdollisuuden saattaa tällainen komission

päätös tuomioistuinvalvontaan siltä osin, oliko tässä tapauksessa rikottu SEUT 101 ja/tai SEUT 102 artiklaa vai ei. Valittajien mukaan unionin yleinen tuomioistuin tyytyi tutkimaan riidanalaisen päätöksen perusteltavuuden siitä näkökulmasta, täyttyivätkö täsmällisyyden ja yksityiskohtaisuuden vaatimukset, kuten valituksenalaisen tuomion 38 kohdasta ilmenee. Tällainen tutkinta ei takaa niiden oikeutta tehokkaaseen oikeussuojaan eikä tehokkaaseen oikeussuojakeinoon tuomioistuimessa sellaisena kuin siitä määrätään ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehdyn, Roomassa 4.11.1950 allekirjoitetun yleissopimuksen 13 artiklassa ja perusoikeuskirjan 47 artiklassa.

93 Valittajat väittävät lopuksi, että unionin yleinen tuomioistuin ei ottanut huomioon komission velvollisuutta käsitellä asiaa kohtuullisessa ajassa perusoikeuskirjan 41 artiklan mukaisesti.

94 Komissio vastaa, että kolmas valitusperuste on samalla sekä jätettävä tutkimatta että perusteeton.

– *Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta*

95 Ensiksi valittajien väitteet, joiden mukaan oikeussuoja kansallisissa tuomioistuimissa on riittämätön, on hylättävä edellä tämän tuomion 87 kohdassa esitetyistä syistä.

96 Toiseksi on huomattava, että toisin kuin valittajat väittävät, unionin yleinen tuomioistuin vastasi asianmukaisesti valituksenalaisen tuomion 93–95 kohdassa niiden argumentaatioon, jonka mukaan se, ettei ollut olemassa komission päätöstä, jossa olisi aineellisesti lausuttu siitä, onko SEUT 101 ja SEUT 102 artiklaa rikottu, oli omiaan loukkaamaan niiden oikeutta tehokkaaseen oikeussuojakeinoon tuomioistuimessa.

97 Unionin yleinen tuomioistuin on lisäksi oikeudellista virhettä tekemättä hylännyt tämän argumentaation. Kuten unionin yleinen tuomioistuin perustellusti totesi valituksenalaisen tuomion 94 kohdassa, asetuksen N:o 1/2003 7 artiklalla ei anneta kantelijalle oikeutta vaatia, että komissio tekisi lopullisen päätöksen siitä, onko väitetty rikkominen olemassa (ks. vastaavasti tuomio 4.3.1999, Ufex ym. v. komissio, C-119/97 P, EU:C:1999:116, 87 kohta ja tuomio 31.3.2011, EMC Development v. komissio, C-367/10 P, ei julkaistu, EU:C:2011:203, 73 kohta).

98 Unionin yleinen tuomioistuin on siis oikeudellista virhettä tekemättä jättänyt lausumatta aineellisesti kantelussa väitetyn rikkomisen olemassaolosta.

99 Kolmanneksi siltä osin kuin kyse on valittajien väitteistä, jotka koskevat menettelyn kestoa komissiossa, on palautettava mieleen, että koska unionin tuomioistuin on valitusasioissa toimivaltainen arvioimaan ainoastaan sitä oikeudellista ratkaisua, joka alemmassa oikeusasteessa on tehty perusteista ja perusteluista, joista niissä on lausuttu, asianosaisella ei ole oikeutta esittää ensi kertaa vasta unionin tuomioistuimessa perusteluja, joihin hän ei ole unionin yleisessä tuomioistuimessa vedonnut (ks. vastaavasti tuomio 8.11.2016, BSH v. EUIPO, C-43/15 P, EU:C:2016:837, 43 kohta ja tuomio 13.12.2017, Telefónica v. komissio, C-487/16 P, ei julkaistu, EU:C:2017:961, 84 kohta).

100 Tässä tapauksessa valituksenalaisen tuomion 22 kohdasta käy ilmi, että valittajat vetosivat vasta unionin yleisen tuomioistuimen istunnossa esittämissään lausumissa komissiossa toimitetun hallinnollisen menettelyn kestoon, mitä ne eivät kiistä unionin tuomioistuimessa, mutta vastauksena unionin yleisen tuomioistuimen esittämään kysymykseen ne selittivät, etteivät ne aikoneet esittää kohtuullista käsittelyaikaa koskevan periaatteen loukkaamista koskevaa uutta kanneperustetta.

101 Valittajat eivät näin ollen voi riitauttaa unionin tuomioistuimessa komissiossa toimitetun hallinnollisen menettelyn kestoa.

102 Valittajat väittävät lisäksi virheellisesti, että unionin yleisen tuomioistuimen olisi pitänyt viran puolesta tutkia tämän menettelyn kesto (ks. analogisesti määräys 13.12.2000, SGA v. komissio, C-39/00 P, EU:C:2000:685, 45 kohta).

103 Kolmas valitusperuste on näin ollen osittain jätettävä tutkimatta ja osittain hylättävä perusteettomana.

104 Koska yhtäkään valittajien valituksensa tueksi esittämistä valitusperusteista ei ole hyväksytty, valitus on hylättävä kokonaisuudessaan.

Oikeudenkäyntikulut

105 Unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 184 artiklan 2 kohdan nojalla on niin, että jos valitus on perusteeton, unionin tuomioistuin tekee ratkaisun oikeudenkäyntikuluista. Työjärjestyksen 138 artiklan 1 kohdassa, jota sovelletaan työjärjestyksen 184 artiklan 1 kohdan nojalla valituksen käsittelyyn, määrätään, että asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut.

106 Koska komissio on vaatinut valittajien velvoittamista korvaamaan oikeudenkäyntikulut ja valittajat ovat hävinneet asian, niiden on vastattava omista oikeudenkäyntikuluistaan ja ne on velvoitettava korvaamaan komission oikeudenkäyntikulut.

107 Työjärjestyksen 141 artiklan 1 kohdan ja 184 artiklan 1 kohdan määräysten nojalla on niin, että asianosainen, joka peruuttaa valituksensa, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli tätä vaatii peruuttamista koskevissa huomautuksissaan. Työjärjestyksen 141 artiklan 4 kohdan ja 184 artiklan 1 kohdan määräysten nojalla on niin, että jollei oikeudenkäyntikulujen korvaamista vaadita, kukin asianosainen vastaa omista oikeudenkäyntikuluistaan

108 Käsiteltävänä olevassa asiassa on päätettävä, että Star Agro vastaa omista oikeudenkäyntikuluistaan.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (yhdeksäs jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

1) Valitus hylätään.

2) Agria Polska sp. z o.o., Agria Chemicals Poland sp. z o.o. ja Agria Beteiligungsgesellschaft mbH vastaavat omista oikeudenkäyntikuluistaan, ja ne velvoitetaan korvaamaan Euroopan komission oikeudenkäyntikulut.

3) Star Agro Analyse und Handels GmbH vastaa omista oikeudenkäyntikuluistaan.

Allekirjoitukset